

יא. על סמבוסק מברכים בורא מיני מזונות.

יב. שכח לברך על מאכל ואכל, טוב שכשמברך כדי לאכול עוד, שיכוין לפטור בברכתו גם את מה שכבר אכל.

יג. אין מברכים ברכת הטוב והמטיב על מיץ ענבים, אלא על יין בלבד.

יד. מי שאוכל פת פחות מכזית עם דברים אחרים, יברך עליהם קודם שמברך על הפת, כדי לצאת מידי ספק.

טו. על לפתן פירות (פירות מבושלים שרגילות להביא למנה אחרונה – קומפוט) שמביאים בסעודה, יש לברך ברכה ראשונה. וכן יש לברך ברכה ראשונה אף על פירות שמביאים בתחילת הסעודה.

טז. אם אוכל באמצע הסעודה סלט ירקות אף בלא לאכול לחם עמו, אינו מברך על הסלט, אבל אם אוכל עגבניה או מלפפון שלם באמצע הסעודה בלא לחם, צריך לברך עליהם.

יז. קטן שהגיע לגיל שש, אפשר להשאירו ולצאת באמצע הסעודה כדין השאיר מקצת חברים, שלא נחשב היסח הדעת בסעודה.

שפחות מכזית לא חשיב סעודה לא נטפל, ולכן כתבו האחרונים שלצאת מידי ספק יברך על שאר הדברים לפני שמברך על הפת, וכן כתב במ"ב שם ס"ק ג'. ולענין ברכה אחרונה, יברך על שאר הדברים כל דבר לפי ברכתו הראויה לו.

טו. פשוט שכיון שדברים אלו לא באו לשבוע חשובים כדברים הבאים בתוך הסעודה שלא מחמת הסעודה שמברך עליהם ברכה ראשונה, כמבואר בשו"ע בסימן קע"ז סעיף א', וראה גם בשעה"צ שם ס"ק ב', וכן בס"ק ד' לענין פירות מבושלים, ע"ש, וכן עיקר, ולכן במקום שרגילות להביא פירות בתחילת הסעודה, כגון בחתונות וכדומה, אין פירות אלו חשובים שבאו לשבוע, ויש לברך עליהם ברכה ראשונה.

טז. ראה בברכ"י בסימן קע"ז אות א' שקישואים וחזרת ומלפפונות חיים אינם באים ללפת את הפת, ומברך עליהם בתוך הסעודה, וכן כתבו שאר האחרונים, ואף היום הדרך בכך, ויש לברך עליהם בתוך הסעודה. ומ"מ נראה שאם חתכם ועשה מהם סלט, חשיבי באים ללפת ואינו מברך עליהם בתוך הסעודה.

יז. כן נראה, שכיון שמצטרף לזימון, וכמו שנחבאר לעיל בפרק י"ג תשובה י"א, נחשב כדין סעוד

שם בסעיף ד' שברכתם מזונות, וצנימים אלו אינם מצויים כל כך כיום.

יא. סמבוסק עשוי כבצק לחם בלא תוספת בעיסה, וממלאים אותו בחומס, ומטגנין אותו בשמן, ולכן אף שנתבאר לעיל בפרק י"ב בכאורים לתשובה ה' שהמנהג לברך על לחמא בעוין המוציא לחם מן הארץ, מ"מ הסמבוסק מטוגן בהרבה שמן, וברכתו בורא מיני מזונות, וראה עוד מה שנתבאר שם בענין זה. וראה גם שם בפרק י"ב בכאורים לתשובה י' לענין הברכה על פת שטוגנה בשמן, ע"ש.

יב. כיון שלשיטת הראב"ד מועילה הברכה אף לשעבר כשאוכל עוד, וכמ"ש בב"י בסימן קע"ב, וכל שכן אם שתה שיכוין גם על מה שכבר שתה, כיון שלשיטת הרא"ש מברך אף על משקין ששתה כבר, וכמבואר בב"י שם.

יג. כן נראה, שכיון שאין המיץ ענבים מבשם ומשמת, אין מברכים עליו ברכת הטוב והמטיב. (ועכ"פ אף על יין שיש בו סוכר מברך הטוב והמטיב, אף שלפי דעת הרמב"ם בפרק כ"ט מהלכות שבת הלכה י"ד אינו ראוי לקידוש, שהמנהג בזה דלא כהרמב"ם, וכמ"ש הרמ"א בסימן ער"ב סעיף ח', וע"ש בכה"ח אות ל"ח).

יד. ראה במג"א בסימן קע"ז ס"ק א' שנסתפק אי בכה"ג נטפלים שאר הדברים לפת, או כיון